

Маляренко С. А., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Часові вимоги висувають досить жорсткі критерії для забезпечення прав та свобод людини. Зокрема, перейшовши від монархічних, тоталітарних систем, ставши на демократичний шлях, більшість най розвинених країн світу тяжіють до демократизму, всіляко захищаючи права людини.

Ограни поліції, як один з найдавніших органів людської цивілізації мають чи не най першочергове завдання — дотримання прав людини. Не беручи до уваги природно-правові теорії дотримання прав людини, з огляду позитивістського підходу, за якого права людини санкціонуються державою, оперативні підрозділи поліції забезпечують права людини при здійсненні своїх повноважень та виконанні службових обов'язків. Актуальність дослідження підкреслюється постійним порушенням прав людини правоохоронними органами та новітніми викликами часу.

Поліція виконує ряд функцій, зокрема охороняє громадський порядок, попереджує та розкриває злочини, забезпечують безпеку дорожнього руху, захищає державу та суспільство тощо, проте одним із основних загальних питань є забезпечення прав і свобод людини.

Розвиток органів Національної поліції України (далі НПУ) повинен бути спрямований на забезпечення прав і свобод людини. Основними шляхами цього розвитку можуть бути: створення місцевої поліції; приведення стану управління органами внутрішніх справ у відповідність до загальносвітових стандартів; упровадження кримінологічного супроводження діяльності органів внутрішніх справ; чітке визначення форм і методів діяльності поліції у сфері забезпечення прав і свобод людини, заснованих не тільки на суворому контролі з боку посадових осіб усіх рівнів, а й на розумінні кожним працівником персональної відповідальності за порушення цих прав та свобод [1, ст. 30].

Одним із ключових елементів збільшення функцій та повноважень НПУ є давня дилема, яка виникає у співвідношенні між ефективною

діяльністю органів НПУ у забезпеченні безпеки суспільства та забезпеченні прав та основоположних свобод людини. Тобто, у випадку, коли суспільство вимагає більшої безпеки та захищеності, деякі основні права та свободи можуть бути обмежені, саме з метою ефективної реалізації цього завдання. Однак, при обмеженні деяких прав та основних свобод НПУ можуть бути знехтувані основні гарантії забезпечення прав та основних свобод людини, і саме тому у таких ситуаціях контроль за діяльністю НПУ може стати досить проблематичним [2].

Одним із головних завдань існування прав людини є ліквідація порушень з боку держави та відповідних посадових осіб. Міжнародні стандарти у галузі захисту прав людини направлені на запобігання таких порушень та зловживання свого становища.

Недопущення порушення прав людини співробітниками поліції повинно ставитися на перше місце їх діяльності, адже деякі правопорушення з боку правоохоронців є сам по собі злочинами: нанесення тілесних ушкоджень, катування, вбивство тощо.

Нерідко громадськість постає проти дотримання прав для порушників закону, особливо при резонансних справах. Проте, закон їх захищає в міру їх становища, тобто злочинці мають право на справедливий суд, гуманне утримання тощо.

Однією з особливостей дотримання прав людини оперативними підрозділами Національної поліції є те що, вони мають справу не зі злочинцями, а з підозрюваними у вчиненні злочину і тільки суд має право перекваліфікувати їх у таких. Саме тому поліцейський, не дивлячись на власні переконання не повинен нехтувати правами людини

Отже, дотримання прав людини співробітниками Національної поліції України є одним з їх ключових завдань. При здійсненні своїх функцій поліцейські повинні пам'ятати, що мають справу з підозрюваними, а не зі злочинцями. Нерідко права людини порушуються, цьому свідчить багато справ, а деякі порушення стають злочинами (вбивство, катування тощо) і це значною мірою підриває довіру населення до поліції та держави загалом.

1. Негодченко, О. В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / О. В. Негодченко; Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2004. 36 с.

2. Принципи правоохоронної діяльності відповідно до Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини / В.С. Мармазов // Часопис Київського університету права. 2009. № 2. С. 262-271.